

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **V. S.**, zast. JUDr. Petrem Vaňkem, advokátem, se sídlem Na Poříčí 12, Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2007, č. j. 3 Cad 44/2007 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 26. 3. 2007, žalovaná zamítla žádost žalobce o starobní důchod pro nesplnění podmínek § 29 písm. a) a § 32 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, neboť žalobce nedosáhl důchodového věku, který v jeho případě činil 61 let a 10 měsíců.

Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, v níž namítal rovnost pohlaví a domáhal se nároku na stejný odchod do důchodu, jako by byl přiznán ženě. Konstatoval, že po dobu trvání manželství společně s manželkou vychovával tři dcery (J, nar. X, Z., nar. X, a H., nar. X). Od roku 1994 žalobce vychovával mladší dcery Z. a H. jako samoživitel, neboť mu byly svěřeny do péče rozhodnutím soudu. Žalobce poukázal na zjevný nesoulad zákona o rodině, který v rámci výchovy dětí stanoví stejná práva a povinnosti muži i ženě, se zákonem o důchodovém pojištění, jenž stratifikuje odchod do důchodu podle pohlaví a nepřihlíží k výchově dětí mužem. Žalobce zdůraznil, že

Všeobecná deklarace lidských práv, Evropská úmluva o ochraně lidských práv, Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod jsou nejvyššími právními normami a stanovují rovnost všech občanů (tedy i jednotlivých pohlaví) před zákonem. Žalobce označil napadené rozhodnutí za protiústavní a namítal rovněž protiústavnost příslušné části zákona o důchodovém pojištění.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 11. 2007, č. j. 3 Cad 44/2007 - 32, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění uvedl, že mezi účastníky nebyl sporný skutkový stav a jedinou námitkou, kterou žalobce uplatnil, byl diskriminační charakter ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění. Soud konstatoval, že o této otázce autoritativně rozhodl Ústavní soud, který nálezem pléna ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04, zamítl návrh druhého senátu Nejvyššího správního soudu na zrušení ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění, a tímto nálezem je soud podle článku 89 odst. 2 Ústavy České republiky vázán i v projednávané věci. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí bylo vydáno v souladu s právními předpisy, se zjištěným skutkovým stavem a s nálezem Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 53/04, proto žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Namítal zjevný nesoulad zákona o rodině, který v rámci výchovy dětí stanoví stejná práva a povinnosti muži i ženě, se zákonem o důchodovém pojištění, jenž stratifikuje odchod do důchodu podle pohlaví a nepřihlíží k výchově dětí mužem. Stěžovatel konstatoval, že Všeobecná deklarace lidských práv, Evropská úmluva o ochraně lidských práv, Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod jsou nejvyššími právními normami a stanovují rovnost všech občanů (tedy i jednotlivých pohlaví) před zákonem, a poukázal na protiústavnost správního rozhodnutí, které jej znevýhodnilo oproti ženě při naplnění jinak stejných věcných podmínek. K nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 53/04 stěžovatel uvedl, že je velmi překvapen vyslovenými závěry, šlo však zřejmě o jiný případ, který neřeší stěžovatelem popsany problém, když rozpor § 32 zákona o důchodovém pojištění s Ústavou České republiky je zjevně dán. Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. V kasační stížnosti se stěžovatel dovolává důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně

zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Kasační stížnost není důvodná.

Městský soud v Praze v napadeném rozsudku vycházel z nálezu pléna Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2007, sp. zn. Pl. ÚS 53/04, kterým byl zamítnut návrh na zrušení ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění.

V tomto nálezu Ústavní soud uvedl, že *rovnost je kategorie relativní, jež vyžaduje odstranění neodůvodněných rozdílů. Zásadě rovnosti v právech podle čl. 1 Listiny základních práv a svobod je proto třeba rozumět tak, že právní rozlišování v přístupu k určitým právům nesmí být projevem libovůle, neplyne z ní však závěr, že by každému muselo být přiznáno jakékoli právo (srov. bod 28. nálezu).*

Ústavní soud dále vyslovil, že *určitá zákonná úprava, jež zvýhodňuje jednu skupinu či kategorii osob oproti jiným, nemůže být sama o sobě označena za porušení principu rovnosti. Zákonodárce má určitý prostor k úvaze, zda takové preferenční zacházení zakotví. Musí přitom dbát o to, aby zvýhodňující přístup byl založen na objektivních a rozumných důvodech (legitimní cíl zákonodárce) a aby mezi tímto cílem a prostředky k jeho dosažení (právní výhody) existoval vztah přiměřenosti (srov. bod 30. nálezu).*

Ústavní soud konstatoval, že *nesdílí názor, že napadené ustanovení je v rozporu s čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny ve vztahu k navrhovatelem uváděnému čl. 30 odst. 1 Listiny a že zrušením § 32 zákona o důchodovém pojištění by byla nastolena rovnost obou pohlaví ve vztahu k právu na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří. Došlo-li by ke zrušení napadeného ustanovení, bylo by odebráno jisté zvýhodnění ženám - matkám, aniž by v rámci „zrovnoprávnění“ nabyli muži - otcové stejné výhody, jakou mají ženy - matky. Ústavní soud je toliko negativním zákonodárcem a jeho zásah vůči napadenému ustanovení by tak pouze porušil princip ochrany důvěry občanů v právo, příp. zásah do právní jistoty, resp. legitimního očekávání. V tomto kontextu Ústavní soud konstatuje, že v daném případě nenastal rozpor mezi pozitivním zákonem a spravedlností (srov. bod 33. nálezu).*

Ústavní soud přihlédl k tomu, že ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění není z hlediska komparatistického v zemích Evropské unie výjimkou, byť i obecný trend směřuje k perspektivnímu odstranění rozdílného důchodového věku mužů a žen, o němž se diskutuje i v České republice.

Ústavní soud neshledal ani projev libovůle zákonodárce při přijetí platného znění ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění a dospěl k závěru, že *by zrušením napadeného ustanovení vybočil z principu minimalizace zásahu, neboť řešení nerovného postavení mužů a žen v rámci důchodového pojištění nelze nalézt bez komplexní a moudře*

načasované úpravy systému celého důchodového pojištění, při nalezení sociálně - únosných a ekonomicky přijatelných hledisek, která je třeba stanovit spíše v rámci celkové reformy důchodového systému. (srov. bod 36. nález).

Ústavní soud přisvědčil argumentaci svědčící pro závěr, že existovaly objektivní a rozumné důvody pro uplatněný rozdílný přístup, a dospěl proto k závěru, že § 32 zákona o důchodovém pojištění není v rozporu s čl. 1, čl. 3 odst. 1 a čl. 30 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, pročež návrh na jeho zrušení podle § 70 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zamítl.

Podle čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky jsou vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby.

Vycházejí ze shora citovaných závěrů pléna Ústavního soudu, které Nejvyšší správní soud převzal rovněž do svých rozhodnutí (srov. např. rozsudek č. j. 3 Ads 52/2008 - 68, ze dne 2. 7. 2008, www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud nemohl přisvědčit tvrzení stěžovatele, že zmíněný nálezný neřeší stěžovatelem popsany problém. Není pochyb o tom, že Ústavní soud neshledal ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění protiústavním a tento názor pojal do svého rozhodnutí, jímž jsou všechny soudy včetně Nejvyššího správního soudu, ale též Česká správa sociálního zabezpečení vázány.

Namítaná protiústavnost ustanovení § 32 zákona o důchodovém pojištění byla vyvrácena citovaným nálezem Ústavního soudu a nelze ji spatřovat ani v tvrzeném rozporu tohoto ustanovení se zákonem o rodině, neboť rovnost mužů a žen při výchově dětí nezpochybňuje výše uvedené závěry o existenci objektivních a rozumných důvodů pro rozdílný přístup k mužům a k ženám ve vztahu k právu na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu proto neobstojí ani námitka stěžovatele, že rozhodnutí žalované je protiústavní, neboť toto rozhodnutí bylo vydáno v souladu s platnými právními předpisy, jejichž ústavní konformitu potvrdil i Ústavní soud. Žalovaná proto nemohla při určování věku potřebného pro vznik nároku stěžovatele na důchod zohlednit jeho péči o jeho dcery.

Za této situace Nejvyšší správní soud uzavírá, že napadený rozsudek Městského soudu v Praze netrpí vadou nesprávného posouzení právní otázky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Odkaz na nálezný pléna Ústavního soudu přitom Nejvyšší správní soud považuje za dostatečné odůvodnění napadeného rozsudku, neboť jiná právní otázka předmětem soudního přezkumu nebyla. Nejvyšší správní soud tak neshledal ani namítanou nepřezkoumatelnost rozsudku Městského soudu v Praze.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že kasační námitky nejsou důvodné, kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. nebyly prokázány, a proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2007, č. j. 3 Cad 44/2007 - 32, jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšné žalované v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. července 2008

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu